

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

відкриває можливості для покращення стану довкілля, стимулювання економіки через інновації та створення нових робочих місць. Зелений перехід відіграє важливу роль як у повоєнному відновленні країни, так і в подальшому наближенні до європейських стандартів. Успішна реалізація цього процесу потребує об'єднаних зусиль держави, бізнесу, громадськості та міжнародних партнерів, що в перспективі дозволить не лише відбудувати економіку, а й закласти фундамент для сталого розвитку майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Річний моніторинговий звіт «Україна та Європейський зелений курс». Dixigroup. 2023. 37 с. URL: <https://ua-energy.org/uk/posts/richnyi-monitorynhovyizvit-ukraina-ta-yevropeyskyi-zelenyi-kurs-04-02-2023>
2. Багрій І.Д., Онищенко В.О., Євдокимов В.В. Стратегія розвитку та впровадження відновлюваної енергетики в Україні. Мінеральні ресурси України. 2024. № (3). С. 3–9. DOI: <https://doi.org/10.31996/mru.2024.3.3-9>
3. Onyshchenko V., Datsenko V. Solar energy in ukraine: analysis and its role in ensuring economic security. *Economics and Region*. 2022. No. 1(84). DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.1\(84\).2539](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.1(84).2539).
4. Україна – ЄС: поточний стан співпраці у галузі критичної сировини // Державна служба геології та надр України. 15.01.2023. URL: <https://www.geo.gov.ua/ukrayina-yes-potochnyy-stan-spivpratsi-u-haluzikrytychnoyi-syrovyni/>
5. Onyshchenko S., Hlushko A., Maslii O. National economy energy efficiency conceptual principles. *Economics and Region*. 2019. No. 3(74), P. 13–18. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2019.3\(74\).1755](https://doi.org/10.26906/EiR.2019.3(74).1755)
6. Зелений курс в Україні: складний рух до сталого розвитку. УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА. 2023. URL: <https://uaenergy.org/uk/posts/zelenyi-kurs-v-ukraini-skladnyi-rukhdostiiikoho-rozvytku-31-03-2023>
7. Глушко А.Д. Зміцнення енергетичної безпеки України. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2024. № 3(94). С. 157–163. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3\(94\).3494](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3494)

УДК 314.15:330.59(477)

Маслій О.А., к.е.н., доцент;
Ярмак В.Т.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах сьогодення рівень соціально-економічної безпеки України суттєво знизився під деструктивним впливом екзогенних та ендемогенних чинників [1]. За даними Міністерства економіки України [2] серед усіх складових соціально-економічної безпеки найвищий темп падіння зафіксовано за рівнем демографічної безпеки, який у 2021 році становив лише 37% від оптимального значення і перебував у зоні критичного стану. Це обумовлено затяжною демографічною кризою в Україні, що проявляється у зменшенні кількості населення, високому рівні смертності, старінні населення та істотних зрушеннях у його віковій структурі. Зазначені негативні тенденції ще більше посилились із початком війни, яка спричинила масову зовнішню міграцію українців, а також значну внутрішню міграцію з тимчасово окупованих або небезпечних регіонів. У зв'язку з цим виникає потреба у вивченні ключових демографічних аспектів, що впливають на соціально-економічну безпеку України, аналізі динаміки їх розвитку та визначенні довгострокових стратегій подолання демографічної кризи в умовах євроінтеграції.

За останні п'ять років населення України зменшилося на 23,6%. У контексті військових дій та міграційних процесів ці тенденції, на жаль, продовжуватимуться. Статистичні дані за останні два роки підтверджують це: від початку російської агресії чисельність населення зменшилася на 9,2 млн осіб. Зміни торкнулися також статево-вікової структури населення: зменшується частка молоді до 20 років та осіб продуктивного віку, що може призвести до зниження демографічного потенціалу для відтворення населення в Україні. Із зростанням частки людей літнього віку порівняно з кількістю осіб працездатного віку збільшується навантаження на систему пенсійного забезпечення, оскільки зростає потреба у фінансуванні виплат. Так, на початку 2020 року частка осіб пенсійного віку в Україні становила 25,8 %, а у 2024 р. досягла 32,5% (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка вікової структури населення України

Роки	Всього населення, млн. чол	Всього осіб пенсійного віку, млн. чол	Частка осіб пенсійного віку в загальній кількості населення, %
2020	41,9	10,8	25,8
2021	41,2	10,9	26,5
2022	35,0	10,7	30,6
2023	33,2	10,5	31,6
2024	32,0	10,4	32,5

Джерело: розраховано авторами за даними [3–5]

Демографічний тиск на працездатне населення з боку осіб віком понад 65 років демонструє стійку тенденцію до зростання, попри загальне зменшення кількості осіб пенсійного віку (рис. 1). Наразі на одну особу пенсійного віку припадає менше одного працездатного громадянина, що суттєво ускладнює фінансування солідарної пенсійної системи [9]. Повномасштабна війна пришвидшила ці зміни, спричинивши порушення вікової структури населення через масову міграцію людей працездатного віку та підвищення рівня смертності внаслідок бойових дій. Це, у свою чергу, поставило перед системою соціального захисту нові виклики, пов'язані з пенсійним забезпеченням учасників бойових дій і членів їхніх родин. Прогнозуючи розвиток подій, можна зробити висновок, що збільшення кількості пенсійних виплат, призначених військовослужбовцям, особам, які втратили годувальника, та інвалідам, імовірно, ще більше посилить навантаження на пенсійну систему.

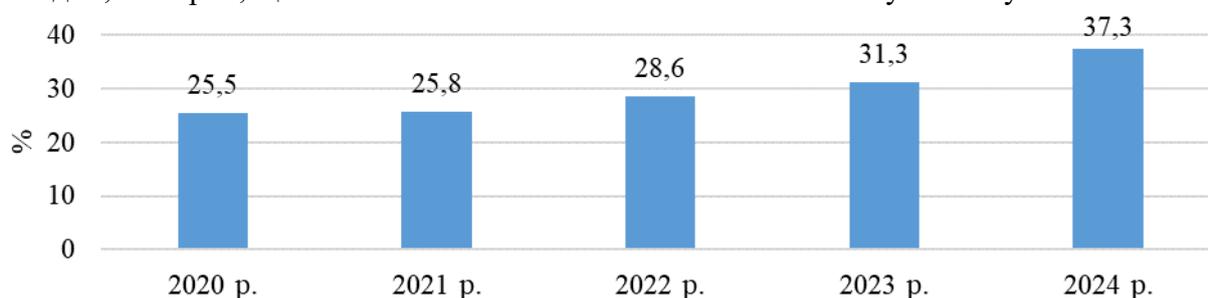

Рис. 1. Динаміка коефіцієнта демографічного навантаження працездатного населення особами 65 років і старше в Україні у 2020–2024 рр., % [5]

Показники народжуваності та смертності мають прямий вплив на тенденції у сфері зайнятості та розвиток реального сектора економіки. Масовий виїзд працездатного населення за кордон призводить до зменшення трудових ресурсів, зниження рівня внутрішнього споживання, послаблення національної системи соціального захисту та загострення проблеми фінансування пенсійних витрат [6]. Окрім цього, зміни у структурі робочої сили, зокрема зростання рівня тіньової зайнятості та зменшення кількості зайнятого населення, знижують загальний обсяг податкових надходжень до державного бюджету.

Отже, демографічні чинники в умовах сьогодення справляють визначальний вплив на рівень соціально-економічної безпеки України [8]. У контексті європейської інтеграції негативні тенденції у демографічній сфері загострюються через потребу адаптації

національної політики до стандартів ЄС, зокрема у сфері зайнятості, міграції та соціального забезпечення. За таких умов демографічну кризу правомірно вважати ключовим фактором ризику для соціально-економічної стабільності держави. Тому розробка і впровадження довгострокових стратегій, що поєднують безпекові підходи з політикою сталого розвитку та євроінтеграційними зобов'язаннями є необхідною умовою та першочерговим завданням в контексті забезпечення соціально-економічної безпеки України в умовах євроінтеграції.

Список використаних джерел

1. Онищенко С.В., Маслій О.А., Глушко А.Д., Черв'як А.В. Загрози соціально-економічній безпеці України: монографія. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. 375 с.
2. Лист Міністерства економіки України щодо офіційного запиту на надання публічної інформації про показники фінансової складової економічної безпеки України за період 2010-2023 рр. № 3021-06/70263-09 від 23.09.2024.
3. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: <http://www.pfu.gov.ua> (дата звернення: 07.05.2025).
4. 2024 року населення України рекордно скоротилося: в чому причина. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/u-2024-roci-naselennya-ukrayini-rekordno-skorotilosya-v-chomu-prichina-2764839.html> (дата звернення: 08.05.2025).
5. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org> (дата звернення: 08.05.2025).
6. Varnaliy Z., Onishchenko S., Masliy A. Preventing threats as a precondition to increase the level of Economic Security of the State. *Scientific Journal «ScienceRise»*. 2016. № 7/1 (24). С. 41-46. DOI: <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2016.74409>
7. Onyshchenko S., Maslii O., Hlusko A., Yanko A., Cherviak A. Social and economic security: threats and strengthening targets : monograph. Warszawa : E-Sciece space, 2023 p. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/15373>
8. Маслій О., Галушка Р. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2025. №. 198. С. 69-75. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.69-75>
9. Чугунов І.Я., Насібова О.В. Фінансові імперативи розвитку соціального захисту населення. *Вісник КНТЕУ*. 2021. № 2. С. 114–130.

УДК 336.32

Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Жукова А.А.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ ТА ІНШИХ ОБ'ЄКТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Облік розрахунків із підзвітними особами займає важливе місце у загальній системі бухгалтерського обліку на підприємстві, взаємодіючи з іншими її об'єктами. Ця складова обліку відіграє суттєву роль у забезпеченні прозорості фінансової звітності, управлінні фінансовими ресурсами та здійсненні контролю за витратами. Основна його функція полягає у відображенні господарських операцій, пов'язаних із видачею коштів працівникам на адміністративно-господарські та інші потреби підприємства, відрядження, а також у контролі за їх цільовим використанням і належним звітуванням.

Облік розрахунків з підзвітними особами охоплює всі фінансові операції, які стосуються видачі коштів на виробничі чи адміністративні потреби, а також їх своєчасного повернення. Сюди входять витрати, пов'язані з відрядженнями, придбанням матеріалів, оплатою послуг та інші витрати, що здійснюються в інтересах підприємства [3]. Такий підхід